

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos Seimo
Sveikatos reikalų komitetui

2021- Nr. (10.2.2.4 - 413) 10-
Į 2021-02-11 Nr. S-2021-699

DĖL SEIMO SVEIKATOS REIKALŲ KOMITETO SPRENDIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) išnagrinėjo Seimo Sveikatos reikalų komiteto (toliau – Komitetas) 2021 m. vasario 10 d. sprendimą Nr. 111-S-4 „Dėl visuomenės psichikos sveikatos būklės COVID-19 pandemijos sąlygomis ir priemonių jai gerinti“. Pateikiame informaciją apie Komiteto siūlymų įgyvendinimo eigą:

1. Siekiant išnagrinėti COVID-19 pandemijos sukeltas pasekmes kartu su Valstybės kontrole atlikti vertinimą, kurio metu būtų išanalizuotos COVID-19 pasekmių psichikos sveikatai mažinimo priemonės ir jų taikymas.

Informuojame, jog Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2021 m. sausio 20 d. priėmė įsakymą Nr. V-107 „Dėl darbo grupės, skirtos atnaujinti Ilgalaikių neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų planą, sudarymo“. Jo metu yra vertinamas Covid-19 pandemijos poveikis visuomenei ir atskiroms visuomenės grupėms, kurios patyrė didžiausią Covid-19 pandemijos poveikį (pavyzdžiui, asmens sveikatos priežiūros specialistai, tiesiogiai dirbantys su Covid-19, vaikai, paaugliai ir jaunimas, psichikos ligomis sergantieji), vertinamos esamos priemonės, skirtos Covid-19 pasekmių psichikos sveikatai mažinimui, ir jų tikslingumas bei taikymas, aptariamas naujų priemonių poreikis. Tai atliekama ne tik pasitelkiant psichologus, psichiatrus, kitus ekspertus, deleguotus į darbo grupę kitų ministerijų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Psichologų sąjungos, VU Suicidologijos tyrimų centro, Psichotraumatologijos centro, bet ir kviečiant su nagrinėjama tema dirbančius mokslininkus. Darbo grupės siūlymų pagrindu bus atnaujintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. V-1596 „Dėl Ilgalaikių neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų plano patvirtinimo“ patvirtintas Ilgalaikių

neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų planas.

Taip pat informuojame, kad Ministerija 2021 m. kovo 3 d. gavo Valstybės kontrolės raštą Nr. SD-(9-1.8Mr)-182, kuriuo informuojama, jog Valstybės kontrolė, vadovaudamasi Valstybės kontrolės 2021 m. veiklos planu, atliks vertinimą „COVID-19 pasekmių psichikos sveikatai mažinimo priemonių vertinimas“. Vertinimas pradėtas 2021m. kovo 1 d., o planuojamas baigti 2021 m. liepos 12 d. Pažymime, kad Ministerija jau pradėjo bendradarbiavimą su Valstybės kontrole, pirmojo susitikimo 2021 m. kovo 9 d. metu išsamiai pristatė esamą situaciją ir pateiks vertinimą atliekantiems Valstybės kontrolės vertinimo grupei visus Ministerijos turimus duomenis ir dokumentus, susijusius su vertinama sritimi, ir kitą vertinimui atlikti reikalingą informaciją. Ministerijoje yra paskirtas asmuo, atsakingas už bendradarbiavimą su vertinimo grupe.

2. Siekiant esminių psichikos sveikatos priežiūros sistemos pokyčių organizuoti sisteminių šios sistemos struktūros (sandaros), veiklos ir valdymo efektyvumo, sistemai skiriamo finansavimo, teikiamų visuomenės psichikos sveikatos paslaugų asortimento, kainodaros, prieinamumo ir kokybės vertinimą ir, pasinaudojant kitų valstybių sukaupę gerąją patirtimi šioje srityje, parengti ir pateikti Seimo Sveikatos reikalų komitetui siūlymus šią sistemą kompleksiškai tobulinti.

Informuojame, kad Sveikatos apsaugos ministerija yra numačiusi iki 2024 metų I ketvirčio parengti ir priimti teisės aktus siekiant įdiegti naujas ir tobulinti esamas psichikos sveikatos ir socialines bendruomeninio lygio paslaugas, užtikrinant jų kokybę ir prieinamumą visoje Lietuvos teritorijoje, užpildančias spragas tarp pirminės sveikatos priežiūros grandies ir stacionarų. Siekiant įgyvendinti šią priemonę numatoma atlikti psichikos sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumo bei efektyvumo vertinimą bei vertinti kitų šalių gerąją patirtį psichikos sveikatos priežiūros paslaugų teikime.

3. Pasitelkus mokslininkus ir šios srities visuomenines organizacijas, parengti ir pateikti Seimui visuomenės psichikos sveikatos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus, kuriais būtų siūloma apibrėžti psichologo teikiamą paslaugą, teisinėmis priemonėmis spręsti kitas praktikoje kylančias aktualias šios srities problemas.

Informuojame, kad Nuo 2017 metų Seime buvo užregistruoti keturi Psichologų praktinės veiklos įstatymo projektai (2017 05 09 Nr. XIIIIP – 685; 2017 11 17 XIIIIP 685 (2); 2019 02 14 XIIIIP-3234; 2019- 03- 14 XIIIIP-685 (3)), tačiau, nepaisant ilgalaikio svarstymo ir projektų koregavimo, nepavyko rasti visas suinteresuotas šalis tenkinančio sprendimo ir įstatymas, reglamentuojantis psichologų praktinę veiklą nepriimtas iki šiol. Pažymėtina, kad sveikatos apsaugos srityje paslaugas teikia medicinos psichologai, todėl Sveikatos apsaugos ministerija kartu

su Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos parengė Lietuvos Respublikos Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymo projektą, kurį Lietuvos Respublikos Seimas priėmė 2020 m. birželio 30 d. (Nr. XIII-3222). Asmens sveikatos priežiūros praktikos įstatymas (toliau – Įstatymas) nustato asmens sveikatos priežiūros specialisto profesinės kvalifikacijos įgijimo sąlygas, asmens sveikatos priežiūros specialisto teisės verstis asmens sveikatos priežiūros praktika įgijimo, įgyvendinimo ir panaikinimo sąlygas, asmens sveikatos priežiūros specialisto profesines teises ir pareigas. Įstatyme nustatyta, kad medicinos psichologas yra asmens sveikatos priežiūros specialistas, todėl jam taikomi visi šiuo įstatymu nustatyti reikalavimai, įskaitant (bet neapsiribojant) ir reikalavimą įgyti asmens sveikatos priežiūros praktikos licenciją. Atsižvelgiant į tai, medicinos psichologui, teikiant paslaugas, taikomi ir visi kiti asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimą reglamentuojantys teisės aktai, todėl darytina išvada, kad medicinos psichologų veiklos reglamentavimas yra pakankamas.

Taip pat informuojame, kad Socialinės apsaugos ir darbo ministerija organizavo pasitarimą dėl VU teiktų siūlymų dėl psichologo paslaugų veiklos reguliavimo, pasitarimo metu daugelio pasisakančiųjų buvo išreikšta nuomonė, kad keisti Darbo kodekso nereikia bei nutarta VU teiktus siūlymų dėl psichologo paslaugų veiklos reguliavimo svarstyti Trišalėje taryboje.

4. Pasitelkus mokslininkus ir šios srities visuomenines organizacijas, sukurti ir įdiegti lengvai prieinamą, proaktyvią ir saugią (teikiamos paslaugos konfidencialumo aspektu) psichologinės pagalbos teikimo sistemą, skirtą medikams, kuri efektyviai veiktų esant jų dideliems darbo krūviams, krizinėms situacijoms, taip pat dirbant ekstremaliomis sąlygomis.

Psichologinės pagalbos sistema, skirta medikams, yra vienas aktualiausių šiuo metu svarstomų aspektų Ministerijos koordinuojamoje psichikos sveikatos srityje. Siekiant į ilgalaikius tikslus nukreiptų sprendimų 2021 m. yra numatomas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 10 d. įsakymo Nr. V-322 „Dėl psichologinio klimato ir psichologinės (emocinės) gerovės sveikatos priežiūros sistemoje gerinimo 2020-2022 metų veiksmų plano patvirtinimo“ priemonių ir jų įgyvendinimo atnaujinimas. Kaip minima aukščiau, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras 2021 m. sausio 20 d. priėmė įsakymą Nr. V-107 „Dėl darbo grupės, skirtos atnaujinti ilgalaikių neigiamų Covid-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimo veiksmų planą, sudarymo“, kuriuo patvirtinta darbo grupė, skirta visuomenės ir asmens sveikatos priežiūros specialistų psichikos sveikatos būklei palaikyti stiprinti. Darbo grupė kovo mėnesį pateiks pasiūlymus dėl Plano atnaujinimo, numatant ir specifines priemones labiausiai nuo Covid-19 pandemijos pažeistoms visuomenės grupėms, įskaitant asmens sveikatos priežiūros specialistus.

Šiuo metu asmens sveikatos priežiūros specialistai gali gauti greitą specializuotą psichologinę pagalbą sau ir savo artimiesiems, naudodamiesi Medo.lt. iniciatyvos teikiama pagalba. Taip pat Vilniaus ir Kauno regionuose pagalbą teikia mobiliosios psichologinės krizės komandos. Jų teikiama pagalba, nutikus krizei, kuri turi stiprų neigiamą poveikį psichikos būklei (nelaimingas atsitikimas ar avarija, savižudybė ar mėginimas žudyti, krizinės konfliktinės situacijos, smurto atvejai ir kt.), gali naudotis tiek asmens sveikatos priežiūros įstaiga, tiek jos darbuotojai kreipdamiesi individualiai.

5. Kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija išanalizuoti ir įvertinti psichikos sveikatos būklę švietimo įstaigose, jose taikomų prevencijos priemonių ir programų efektyvumą ir naudą.

Ministerija informuoja, jog Valstybiniam visuomenės sveikatos stiprinimo fondui 2020 m. skyrus finansavimą, VšĮ Klaipėdos universitetas šiais metais atliks mokslinį tyrimą “Psichikos sveikatai palankios mokyklos tarpsritinė koncepcija ir tyrimas”. Remiantis šio tyrimo rezultatais ir išvalgomis bus toliau plėtojama ir įgyvendinama psichikos sveikatai palankios mokyklos koncepcija, bendradarbiaujant su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Ministerija atkreipia dėmesį, jog stengiasi su Švietimo mokslo ir sporto ministerija bendradarbiauti prevencinių programų įgyvendinimo švietimo įstaigose klausimais – 2020 m. buvo suorganizuotos kelios diskusijos šia tema, aptariant ir programų efektyvumo bei naudos klausimus. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija informavo, jog ji neatlieka tokių vertinimų, nes prevencinių programų įgyvendinimas yra grindžiamas pasitikėjimo politika ir už tai yra atsakingi švietimo įstaigų vadovai. Ministerija neabejoja, kad tokie vertinimai turi būti atliekami, todėl šiuo metu bendradarbiauja su Pasaulio banko biurokratijos laboratorija, kuri tam tikru mastu įvertins švietimo įstaigose vykdomų prevencinių programų įgyvendinimo efektyvumą. Vis tik norime pabrėžti, jog prevencines, socialinio emocinio raštingumo ugdymo programas koordinuoja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, tad yra labai svarbus ir šios ministerijos palaikymas ir veiksmai, reikalingi tiek jau įdiegtų, tiek naujai diegiamų prevencinių programų testinumui, kokybės palaikymui, poveikio ir naudos vertinimui.

Taip pat ministerija organizavo susitikimą su ekspertais dėl šiuo metu Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos atnaujinamos Socialinio, emocinio, sveikatos ugdymo ir žmogaus saugos programos bei raštu pasidalino gautais pastebėjimais šiai programai. Atkreipiame dėmesį, jog Ministerija siūlė bendradarbiauti Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai rengiant Socialinio, emocinio, sveikatos ugdymo ir žmogaus saugos programos Metodinių rekomendacijas siūlydama įtraukti SAM atstovą į darbo grupę (tam kad būtų skirtas atitinkamas dėmesys psichikos sveikatai),

tačiau 2021 m. sausio 7 d. buvo sulaukta Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos neigiamo atsakymo (raštas Nr. SR-35), argumentuojant tuo, jog darbo grupės nariai buvo atrinkti konkurso metu.

6. Kartu su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija daugiau bendradarbiauti, kuriant naujas psichikos sveikatos paslaugas, nustatant kokių tikslų jos kuriamos, į ką orientuotos, kokias problemas leis išspręsti artimiausiu laikotarpiu ir ilgalaikėje perspektyvoje, vengiant šių paslaugų dubliavimosi ir trumpalaikiškumo, taip pat geriau derinti sprendimus ir veiksmus ruošiant, įdarbinant ir racionaliai panaudojant psichikos sveikatos specialistus.

Ministerija informuoja, kad drauge su Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija bendradarbiaus įgyvendinant atitinkamus XVIII Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano veiksmus, numatančius pokyčius Komiteto išvardytose srityse.

7. Įvertinti situaciją ir priimti optimalų sprendimą dėl Valstybinio psichikos sveikatos centro reformavimo, panaikinimo ar stiprinimo.

Ministerija informuoja, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. pateikto nutarimo projekto Nr. 21-20649(2) „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“ 4.1.3. punkte yra numatytas veiksmas „Parengti ir priimti Sveikatos priežiūros įstaigų įstatymo pakeitimo įstatymo ir kitų susijusių teisės aktų projektus, siekiant optimizuoti nacionalinių visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų tinklą“. Jame numatoma kompleksiškai spręsti šių įstaigų reorganizavimo ir stiprinimo klausimus. Atitinkami sprendimai dėl Valstybinio psichikos sveikatos centro bus priimti numatytais terminais, skirtais šiam veiksmui įgyvendinti, t.y. ne vėliau kaip iki 2022 m. III ketv.

Ministras

Arūnas Dulkys

Laura Masiulienė, tel. (8 5) 266 1462, el. p. laura.masiuliene@sam.lt

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Vilniaus g. 33 LT-01506 Vilnius Tel. (8 5) 268 5110 Faks. (8 5) 266 1402 (2021-05-04 14:58:23)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Seimo Sveikatos reikalų komiteto sprendimo
Dokumento registracijos data ir numeris	2021-03-15 Nr. 10-1703
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2021-03-15 Nr. G-2021-2954
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Arūnas Dulkys, Ministras
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-03-15 15:02:03 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-03-15 15:02:29 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, OID.2.5.4.97=188778315, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-12-11 09:21:46–2023-12-11 09:21:46
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Andrius Lukminas, Vyriausiasis specialistas
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-03-15 15:08:08 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2021-03-15 15:08:20 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, OID.2.5.4.97=188778315, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2020-02-25 10:24:18–2023-02-24 10:24:18
Parašo paskirtis	Gauto dokumento registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Seimo kanceliarija, Dokumentų valdymo sistema
Parašo sukūrimo data ir laikas	2021-03-15 15:45:25 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246, RCSC, LT
Sertifikato galiojimo laikas	2019-03-06 10:26:45–2022-03-05 10:26:45
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20210308.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2021-05-04 14:58:23)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2021-05-04 14:58:23 atspausdino Vesta Valainytė
Paieškos nuoroda	-

Papildomi metaduomenys	-
------------------------	---